

การศึกษารูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษาที่เหมาะสม
สำหรับเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร

นางสาวศุภมาส เพชรชูช่วย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-348-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16907484

A STUDY OF APPROPRIATE FORMATS OF EDUCATIONAL TELEVISION
PROGRAMMES FOR YOUTHS IN BANGKOK METROPOLIS

MISS KATIYA PETCHOOCHUEI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Audio-Visual Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-348-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษารูปแบบব্যकरणเทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเยาวชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวคัตติยา เพชรชูช่วย

ภาควิชา

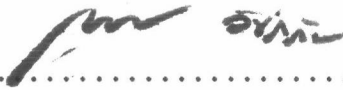
โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร. เชาวเลิศ เลิศชโลพาร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

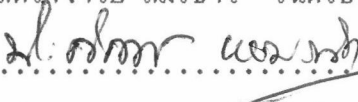

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วิรุทธิ์ สีลาพฤทธิ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. เชาวเลิศ เลิศชโลพาร์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประศักดิ์ หอมสนิท)

.....กรรมการ
(อาจารย์ จิตรา นุชมี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศศิญา เพชรชูช่วย : การศึกษารูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเยาวชน
ในกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF APPROPRIATE FORMATS OF EDUCATIONAL
TELEVISION PROGRAMMES FOR YOUTHS IN BANGKOK METROPOLIS)

อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.เชาวเลิศ เลิศขลิโฬาร, 1๕๑ หน้า ISBN 974-584-348-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับ
เยาวชน โดยจำแนกตามระดับการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย กลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้วิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ผู้ปกครอง และ
ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ในการวิจัยนี้ได้แบ่งรูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษาออกเป็น 11 รูปแบบได้แก่
รูปแบบรายการการ์ตูน การสอนโดยตรง การบรรยายประกอบเรื่อง การสนทนา อภิปราย
มิวสิควิดีโอ การแสดงหรือการเล่นพื้นบ้าน ละคร การสาธิตทดลอง เกมและการตอบปัญหา สารคดี
กึ่งสารคดี ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบรายการสนทนาอภิปราย ทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่าเหมาะสมสำหรับการสอนให้เกิดการ
เรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยในลำดับชั้นกลาง แต่ทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันในด้านเจตพิสัย
2. รูปแบบการสาธิตทดลอง ทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่าเหมาะสมสำหรับการสอนให้เกิดการเรียนรู้
ด้านพุทธิพิสัย และทักษะพิสัยในลำดับชั้นกลาง
3. รูปแบบรายการสารคดี และรายการกึ่งสารคดี ทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่าเหมาะสมสำหรับการ
สอนให้เกิดการเรียนรู้ด้านเจตพิสัยในลำดับชั้นกลาง
4. รูปแบบรายการเกมการตอบปัญหา ทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในด้านพุทธิพิสัย
5. รูปแบบรายการอื่น ๆ เหมาะสมสำหรับการสอนให้เกิดการเรียนรู้ในขั้นต่ำ

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C343119 : MAJOR AUDIO-VISUAL EDUCATION

KEY WORD: : FORMATS / EDUCATIONAL TELEVISION PROGRAMMES / YOUTHS

KATIYA PETCHOOCHUEI : A STUDY OF APPROPRIATE FORMATS OF EDUCATIONAL TELEVISION PROGRAMMES FOR YOUTHS IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS

ADVISOR : CHAWALERT LERTCHALOLARN, Ph.D., 159 pp.

ISBN 974-584-348-2

The purpose of this study were to study the appropriate formats of educational television programmes for youths in Bangkok Metropolis. The appropriateness were classified under taxonomy of learning outcomes as ; Cognitive, affective and psychomotor domains. The Subjects were the students of upper secondary school in Bangkok Metropolis, the parents and programme producers. The formats of educational television programmes had been categorized into eleven programmes. They were cartoon, direct teaching, narration, discussion, music video, folk media, drama, demonstration, games and quiz, documentary and Semi-documentary. The findings were as follows ;

1. All three groups of subjects specified that discussion programme was appropriate to teach cognitive domain at the middle level. However, in affective domain, all three were rated differently.

2. All three groups of subjects specified that demonstration programme was appropriate to teach cognitive and psychomotor domains at the middle level.

3. All three groups of subjects specified that documentary programme and semi-documentary programme were appropriate to teach cognitive domain at the middle level.

4. All three groups of subjects specified that game and quiz was rated differently in the cognitive domain.

5. The others programmes were rated to lower of learning.

ภาควิชา.....
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา.....

โสตทัศนศึกษา

โสตทัศนศึกษา

2536

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือและกรุณาอย่างดียิ่งของ อาจารย์ ดร.เชาวเลิศ เลิศชลพัฬาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ เอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ และกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วิรุฬห์ สีลาภฤทธิ รองศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท อาจารย์จิตรา นุชมี ซึ่งเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไข ท้าให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง ที่ได้ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแบบสอบถามเพื่อการวิจัย และขอบคุณเจ้าหน้าที่ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยรามคำแหง และเจ้าหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจ แก้ไขและตอบแบบสอบถาม ตลอดจนอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครองทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ความอนุเคราะห์ทุน ส่วนหนึ่งสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ คุณวิรัช คันสร คุณบูรพาทิศ พลอยสุวรรณ คุณศิริวรรณ ต้นยั้ง และ คุณจุฑารัตน์ มะเก่า ที่ได้ให้ความเอื้ออาทร ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาในการ ทาวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ และบุคคลใกล้ชิดอีกหลายท่านซึ่งไม่สามารถเอ่ย นามานที่นี้ให้ครบถ้วนได้

ท้ายนี้ผู้วิจัย ขอโน้มราลึกถึงพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและให้ ความรัก ความห่วงใยแก่ผู้วิจัยเสมอมา ซึ่งเป็นแรงผลักดันและกำลังใจที่สำคัญยิ่งของความสำ เร็จ ในการศึกษาตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

ศัติยา เพชรชูช่วย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
คำถามในการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
โทรทัศน์การศึกษา.....	14
บทบาทของโทรทัศน์ในการให้การศึกษา.....	18
อิทธิพลของโทรทัศน์ต่อเยาวชน.....	20
การจัดรายการโทรทัศน์สำหรับเยาวชน.....	21
รูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษา.....	25
การเรียนรู้.....	32

สารบัญ (ต่อ)

3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
	วิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย	54
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
	การวิเคราะห์ข้อมูล	56
	การนำเสนอข้อมูล	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	111
	วิธีดำเนินการวิจัย	111
	สรุปผลการวิจัย	113
	อภิปรายผลการวิจัย	122
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	124
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	125
	รายการอ้างอิง	126
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยสำหรับนักเรียน	132
	ภาคผนวก ข แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยสำหรับผู้ปกครอง	141
	ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยสำหรับผู้ผลิตรายการ ..	151
	ประวัติผู้วิจัย	160

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับและส่งกลับคืน	55
2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามเพศและโปรแกรมการศึกษา ..	59
3 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามเวลาในการชมโทรทัศน์ และสาเหตุในการชมโทรทัศน์	60
4 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและอาชีพ	61
5 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามเวลาในการชม รายการโทรทัศน์	63
6 จำนวนและร้อยละของผู้ผลิตรายการ จำแนกตามหน่วยงาน สาขาวิชาที่จบ และประสบการณ์การผลิตรายการ	64
7 จำนวนและร้อยละของผู้ผลิตรายการ จำแนกตามการมีส่วนร่วม ในการกำหนดวัตถุประสงค์ และเนื้อหาของรายการโทรทัศน์	65
8 จำนวนและร้อยละของผู้ผลิตรายการ จำแนกตามการชม รายการโทรทัศน์ที่ผลิตเอง	66
9 จำนวนและร้อยละของรูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษา ที่สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านพุทธิพิสัย ตามความคิดเห็น ของนักเรียน	67
10 จำนวนและร้อยละของรูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษา ที่สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านพุทธิพิสัย ตามความคิดเห็น ของผู้ปกครอง	70
11 จำนวนและร้อยละของรูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษา ที่สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านพุทธิพิสัย ตามความคิดเห็น ของผู้ผลิตรายการ	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12 จำนวนและร้อยละของรูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษา ที่สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านเจตพิสัย ตามความคิดเห็น ของนักเรียน.....	76
13 จำนวนและร้อยละของรูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษา ที่สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านเจตพิสัย ตามความคิดเห็น ของผู้ปกครอง	79
14 จำนวนและร้อยละของรูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษา ที่สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านเจตพิสัย ตามความคิดเห็น ของผู้ผลิตรายการ.....	82
15 จำนวนและร้อยละของรูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษา ที่สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านทักษะพิสัย ตามความคิดเห็น ของนักเรียน.....	85
16 จำนวนและร้อยละของรูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษา ที่สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านทักษะพิสัย ตามความคิดเห็น ของผู้ปกครอง	88
17 จำนวนและร้อยละของรูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษา ที่สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านทักษะพิสัย ตามความคิดเห็น ของผู้ผลิตรายการ.....	91
18 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและความต้องการของนักเรียน เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของรายการโทรทัศน์การศึกษา	94
19 จำนวนและร้อยละของเนื้อหารายการโทรทัศน์การศึกษา สำหรับเยาวชน ตามความต้องการของนักเรียน	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครอง เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของรายการโทรทัศน์การศึกษา	99
21 จำนวนและร้อยละของเนื้อหารายการโทรทัศน์การศึกษา สำหรับเยาวชน ตามความต้องการของผู้ปกครอง	103
22 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของผู้ผลิตรายการ เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของรายการโทรทัศน์การศึกษา	104
23 จำนวนและร้อยละ ปัญหาอุปสรรคที่พบในการผลิตรายการ โทรทัศน์การศึกษาสำหรับเยาวชน	107
24 จำนวนและร้อยละของเนื้อหารายการโทรทัศน์การศึกษา สำหรับเยาวชน ตามความต้องการของผู้ผลิตรายการ	109
25 สรุปความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ผลิตรายการ เกี่ยวกับรูปแบบรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมกับเยาวชนมากที่สุด ในแต่ละชั้นของการเรียนรู้	114